

Per.
Lat
020

Prodit Budapestini, I. Verpeléti-út 22. decies in anno.
Pretium praesolvendi annum 4 pengő 80 fillér.

Megjelenik Budapesten, I. Verpeléti-út 22. tízszer eg.
évben. Előfizetési ára évi 4 pengő 80 fillér.

Iter Grossglocknerianum.

Austriae cum multas regiones atque loca amoenissima peregrinando perlustrassem vidissemque urbium¹ celebritates,¹ viriditatesque² saltuum,² desiderio animus diu pertentebatur³ sollicito visendi Grossglockneri,

Austriacorum montium altissimi, de cuius augusta⁴ sublimique⁵ pulchritudine tam multa auditione fama-que acceperam. Iam tandem hac aestate, cum Mallnitii, in oppido Carinthiae otinandi⁶ causa cum uxore et filio commorarer, voti⁷ compos⁷ factus sum.⁷

Mallnitii vix aliquot diebus exactis male⁸ continebamur,⁸ quin protinus in Grossglocknerum evolaremus.⁹ Enimvero ista cupiditas nimium¹⁰ gestiens¹⁰ tamdiu compescenda erat, dum tempestas visendo monti apta appetebat. Nimirum anxii coelum speculabamur ac barometrum et curiosi lectitabamus praedictiones¹¹ tempestatis¹¹ meteorologicas.¹¹ Tandem illuxit dies serenissimus, tam diu nobis exoptatus, qui dies erat dies

Heiligenblut.

Dominicus. Iam «iubar aureus extulerat Sol», cum properi¹² ac anhelii,¹³ ne tarde veniremus, e mansione¹⁴ nostra ad stationem curruum automobilium accucurrimus. Unum, in quo iam novem conserderant convectores, solutā¹⁵ vecturā¹⁵ conscendimus.

Sudum¹⁶ erat, sol pura in luce refulsit, cum currus hora octava matutina in viam se dedit. Citatissimo cursu fertur super vallem Mallnitii in profundam altitudinem dehiscentem,¹⁷ calle angusto qua in arduum¹⁸

erecto,¹⁸ qua repens¹⁹ in declive²⁰ vergenti.²¹ In valle ima «fluentisonus»²² rivus Mallnitius cum fragore²³ horrido et strepitu ingenti

1 népes városok 2 zöld erdők 3 elfog 4 fenséges
5 magasztos 6 pihenés 7 kívánságom teljesedett 8 alig tartóztathatom magamat 9 kirándul 10 szenvedélyesen megkívánt 11 «időprognózis» 12 sietve 13 piheg
14 szállás 15 jegyet vált 16 száraz, derült idő
17 szakadó 18 meredeken magasba emelkedő 19 = repente 20 lejtő, 21 ereszkedik 22 hullámtól zúgó 23 robaj.

undarum exaestuantium²⁴ praeceps ruit modo se occultans, modo rursus emicans.²⁵ Mallnitio in oppidum *Obervellach* pervenimus,

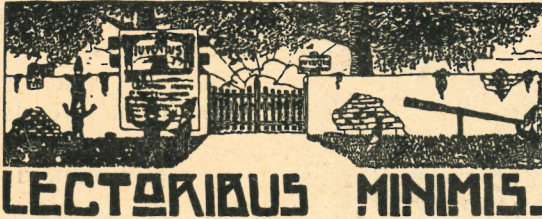

Mansio Francisco-Josephina.

in patulam²⁶ convallem, ubi rivus Mallnitius in fluvium Möll late ac velociter²⁷ Dravum versus fluentem decurrit. Inde usque per vallem amnis Möll ferimur. Hinc et illinc altissimi insurgunt montes atque saltus densis abietibus inhorrescunt sole candido per caerula coeli coruscante.²⁸ Currus iterum in via angusta sursum ac deorsum raptus oppida *Flattach, Rangersdorf, Winklern, Dölsach* cito praetervolat fluentis²⁹ amnis Möll

usquequaque obstrepentibus.³⁰ Iam in conspectum nobis se dat procera et excelsa turristempli *Heiligenblutensis*, iam late exsplendescunt³¹ vertex nivosi Grossglockneri, in caerulo coeli radiantes,³² candescentes.³³ In oppido Heiligenblut ex curru automobili descendentes in taberna³⁴ *Schoberiana* devertimus cibo potuque nos refecturi³⁵ oppidumque visuri. Raptim ientaculo³⁶ devorato³⁷ oppidulum pererramus. Quo in oppidulo 1300 metris aequore³⁸ maris³⁸ altius sito incredibile quam crebri conventus et commeatus³⁹ viatorum atque peregrinantium: hac curribus automobilibus densa examina⁴⁰ vectorum effunduntur, illac turbae hominum montivagorum virile ac muliebre secus sarcina dorsum onerati dolabris⁴¹ cincti ingentia bacula gestantes incedunt. Atque ex circa vicis, cum dies Dominicus esset, multitudo rusticorum vestitu⁴² habituque⁴² vernaculo⁴²

²⁴ felbuzog, felzúdul ²⁵ hirtelenül előtűnik ²⁶ nyílt ²⁷ sebesen ²⁸ ragyog, csillog ²⁹ = *fluenta*, — *orum* (folyó)víz ³⁰ szembe zúg, hallatja magát ³¹ mutatkozik ³² sugárzik ³³ tündöklék ³⁴ fogadó ³⁵ felüdít ³⁶ reggeli ³⁷ elkölt ³⁸ a tenger színe (síkja) ³⁹ forgalom ⁴⁰ raj, csapat ⁴¹ csákány ⁴² (honi) népviseletben.

Passer¹ et vitiparra.²

Ventus stridebat,³ arbores aëre fluitanti⁴ nutabant.⁵ Passer socordi⁶ superbia inflatus⁷ cerrum⁸ crassam,⁹ in qua sedebat, sub onere suo nutare existimabat.

— Recede hinc — ait vicinae vitiparrae — arbor sub onere meo frangetur.

— Itane? — subridet illa — estne iam unquam fracta sub te arbor?

— Priusquam hoc fieret, avolabam.

— Volemus, si placet — ait vitiparra — in arundinetum;¹⁰ ibi ventus nos vehemens non attinget.

Advolant; tenuis¹¹ arundo, quae eos excipit, vix sub onere parvo movetur.

— Mirum — cachinnat¹² vitiparra — nunc sub nobis exigue¹³ haec tenuis arundo in-

flectitur,¹⁴ cum illic in clivo¹⁵ etiam sub te uno cerrus crassa ingemuerit.¹⁶

— Non ergo vides — inquit passer inanis¹⁷ — ex dimidia parte¹⁸ alis¹⁹ me in aëre pendere neque audere inniti²⁰ arundini? Sed quia hoc coacto²¹ statu fatigor,²² ego pol²³ avolabo in domum custodis.

Cum vitiparra avolat; sed in medio itinere ventus eos in terram praecipitat.²⁴

— Redisne²⁵ iam — quaerit vitiparra — ad sanitatem²⁵ et credisne te a vento, quasi plumam²⁶ iactari? Una superbia tua magna est, corpus parvulum.

— Quid ita? — inquit passer — an ideo, quod aliquot in terra pulchra grana²⁷ tritici²⁷ conspicatus devolavi, ut ea colligerem?

— Iam video — ait avolans vitiparra — superbiam esse insanabilem²⁸ et tantum una cum superbo perire.

V. Fehér.

1 veréb 2 cinke 3 süvölt 4 zajló 5 hajlong
6 buta 7 felfuvalkodott 8 cserfa 9 vastag 10 nádás
11 vékony 12 kacag 13 alig 14 meggörbül
15 hegyoldal 16 recseg 17 hiú 18 félig 19 szárny
20 nehezedik 21 erőltetett 22 elfárad 23 bizony
24 lever 25 észre tér 26 pehely 27 búzaszem 28 győgyíthatatlan.

ac indigena⁴² confluentes templum circumfusi inter se confabulabantur sermonesque serebant. Nos templum intravimus. Templum iam inde ab anno 1430. aedificari coeptum est. Cuius eximiam venustatem altariaque sollerti artificio facta admirati auditaque missa circumiimus coemeterium,⁴³ quod templo adiacet. Unius alteriusque sepulchri inscriptionem legentes vehementer commotus sumus cognito, eum, qui in tumulo conditus iaceret, tempestate procellosa oppressum exitialem esse nactum exitum.

Cum inde discessissemus, per oppidulum passim vagantes deversoriis ac villis bellissimis⁴⁴ et laetissimis pigmentis coloratis oblectamur.

Interea aderat hora ad mansionem *Francisco-Iosephinam*, quae in iugo montis sila est, proficiscendi. Iam praesto erat nobis rector⁴⁵ currus automobilis nos ad mansionem illam porro vecturus.

Inde ab oppido immane⁴⁶ quam⁴⁶ ardua⁴⁶ via in iugum montis Grossglockneri fert; tamque angusta est, ut duo currus iuxta agi non possint, neque si forte inter se occurrerint, alter alteri de via decedere⁴⁷ queant. In clivo creberrimis anfractibus⁴⁸ mollito incredibili celeritate sursum rapiebamur. Subter nos ingens altitudo deorsum hiscebat,⁴⁹ in quam cum nostrum aliquis despexisset, horrore⁵⁰ correptus est.⁵⁰ In itinere identidem vidimus torrentes⁵¹ violentos⁵² cum ingenti sonitu atque fragore inter rupes confragosas⁵³ cernuos⁵⁴ in profundam vallem praecipitare. Unius et dimidia horae itinere confecto pervecti sumus ad mansionem Glocknerianam, unde quiete sumpta per callem⁵⁵ modice acclivem pedibus evasimus in iugum aequore maris 2250 metris altius, in quo mansio Francisco-Iosephina sita est. Hic spectaculi magnificentia ac maiestate attoniti et mirabundi astifimus. Cacumina ingentia, quorum quod altissimum 3780 metra aequat, tum nuda tum nive et glacie obruta⁵⁶ sese attollunt in caerulea coeli. Nives

ardentis splendore solis radiant, scintillant,⁵⁷ coruscant.⁵⁸ Sub cacuminibus ipsis immensus porrigitur nivibus obsitus⁵⁹ glacieque⁶⁰ constrictus⁶¹ campus, qui 11 chilometra in longitudinem, 3 chilometra in latitudinem patet. Pulchritudine atque sublimitate montium animum satiati descendimus ad mansionem Glocknerianam corpus cibo satiaturi. Cibo refecti in prato variis florum coloribus collucenti⁶² recubimus. Ut iuvit nos sole tepide calente⁶³ apriantes⁶⁴ naturae iucunditate, in qua suberat aliquid horridi, perfrui!

Mansio Glockneriana.

At iam tempus domum itionis imminuit.⁶⁵ Hora fere quarta coetus⁶⁶ convectorum in unum convenerat. Curru conscenso eadem, qua vecti sumus, rapido cursu domum ferimur. In reditu mirus oculis obiicitur visus. Ad oppidum enim *Winklern* cum accessissemus, repente montes penes *Lienz* in aethere puro ac liquido solis occasum vergentis candore nitentes assurgunt atque clare refulgent. Cautes rectae⁶⁷ et praeuptae in acutum fastigatae,⁶⁸ aliae alias supereminentes purpurea luce perfusae fabularum formarum figurarumque instar aciem oculorum praestringunt,⁶⁹ animos deleniunt⁷⁰ atque sopiunt.⁷¹ Haec mirifica species ac imago, cum iam procul inde abessemus, iterum atque iterum animo recursabat. Itinere, quod nobis proposuimus, feliciter confecto, hora fere septima Mallnitium, unde evolaramus, salvi atque incolumes revertimus.

Carolus Ács.

43 temető 44 csinos, ízléses 45 soffőr 46 félelmesen meredek fáradságos 47 letér 48 kanyarulat «szerpentinek» 49 tátong 50 horzadály fog el 51 rohanó hegyi vizek, patakok 52 vad 53 szakadékos 54 előrebukó 55 hegyi ösvény 56 elborít, betakar 57 csillog, 58 ragyog, villog 59 fedett 60 jégpáncéllal 61 bevont 62 fénylő, tarkálló 63 meleg 64 sütkérezik 65 közeledik 66 társaság 67 egyenesen felemelkedő 68 éles csúcsban végződő 69 vakít 70 elbűvöl 71 elkábít.

Nemo potest tam felix infelixve esse, qualis sibi ipse esse videtur.

VIRI ILLUSTRÉS

Cato Uticensis. (2.)

Coniuratione Catilinae oppressa nonnulli, imprimis autem Caesar, — quem Catilinae studiis¹ occulte favisse² rerum harum periti non ignorant — animos patrum summa dicendi³ sollertia³ in senatu ad clementiam impellere conati sunt. Vicisset omnino in hac re Caesar, qui ceterum praetor illius temporis erat, nisi labantem⁴ senatorum ordinem confirmasset M. Catonis oratio. Qui admodum adolescens (ferme XXX annos natus erat) tanta vi animi atque ingenii invectus est in coniuratos, orationem senatorum, lenitatem⁵ suadentium sic suspectam⁶ fecit, ut universus senatus in eius sententiam transiret. Oratio eius erat fere haec: «Plane⁷ mihi diversa⁷ stat⁷ a Caesare sententia... Nunc non de scelere coniuratorum puniendo, sed de publica salute, denique de omnium bonorum vita agendum esse puto. Itaque quem pericula civitatis non movent, eum fortunarum suarum cladem moturam esse certe scio. Si maiores nostri tranquillioribus animis in his rebus fuerunt, eorum virtutis, industriae, iustitiae mementote, pro quibus nunc luxuria ac libido⁸ civitatem invasit. Multitudo hominum egenorum quantopere locupletium fortunis invidet, ipsi videtis: itaque brevi impetum facient in securos⁹ ac negligentes.¹⁰ Non votis, nec muliebribus supplicationibus auxilium deorum paratur: fortes et navos¹¹ esse nos decet, nec parcere iis, qui nobis parcere noluerunt. Quare legibus utendum esse censeo et de coniuratis supplicium mortis sumendum».

Caesar ne sic quidem impedire rem destitit, donec equites Romani perseveranti¹² necem sunt comminati. Tunc deterritus est ita, ut in reliquum anni tempus curia prorsus abstineret.

Caesari iam consuli Cato solus ceteris exterritis restitit. Quare Catonem Caesar iratus curia extrahi et in vincula coniici iussit. Magnā patrum frequentia ille in carcerem deductus est. Tunc unus obiurgatus¹³ a Caesare, quod nondum misso senatu discederet: «Malo, inquit, esse cum Catone in carcere, quam tecum in curia».

Vir propositi tenax Uticae post eversam Carthaginem in urbe Africae notissima vitae suae finem dedit. Cum libertate oppressa

iam nullam sibi salutis fiduciam superesse vidisset, quadam nocte lecto Platonis libro, qui immortalitatem animi docet, gladium imperterritus sibi in pectus immisit.

Hic vitae exitus fuit Catonis, eius viri, qui ab ineunte aetate usque ad extremum vitae halitum¹⁴ esse, quam videri bonus malebat. Ita quo minus petebat gloriam, eo magis sociam sibi famam aeternam iunxit.

Sebastianus A. Módy.

¹ törekvés ² pártol ³ ékesszólás ⁴ ingadozó
⁵ engedékenység ⁶ gyanús ⁷ egészen más ⁸ féktelen szenvedély ⁹ semmi veszélytől nem tartó ¹⁰ vigyázatlan, könnyelmű ¹¹ tevékeny ¹² véleményéhez makacsul ragaszkodó ¹³ megfedd ¹⁴ lehelet.

Corona vitae. (5.)

Ad fabulam *Felicitis Nabor* Latine scripsit
Valentinus Fehér.

5. Triumphus.¹

Pascha² Iudaeorum appetente³ plurimi homines in urbem properabant.

Marcus fortiter manum Rubinae tenebat, ne tumultu hominum inter se divellerentur.⁴ Ante magnum aedificium consistunt.⁵ Inde videbant totam viam hominibus differtant.⁶ Viri mulieresque e domibus evolantes interrogant:

— Quis hac incedit? quis venit ad nos?

Homines, qui per portam intraverant, respondent:

— Messias, Servator, rex Iudaeorum venit.

Pueri cum eis veniunt et ramos palmarum decerptos coruscantes clamant:

— Hosanna Filio David!

Repente fit silentium. Sub arcu portae apparet, qui exspectabatur: rex Iudaeorum. In asina sedebat, veluti rex populi augustus. Dextram elevavit, ut hominibus benediceret.⁷ Os eius tamquam sol, fulgebat.

Sic incedebat rex magnus et propheta, Servator hominum.

Cum turba discessisset, Marcus et Rubina ad domum Pontii Pilati procuratoris⁸ iter dirigunt.

Procurator specie⁹ laetus eum accepit, tamen secum cogitabat Marcum idcirco venire, ut ad Caesarem de se referret.¹⁰ Habebat enim causam, eum nonnulla occuleret.¹¹

Luxuriosam¹² libidinosamque¹³ vitam

¹ diadalmenet ² húsvét ³ közeledik ⁴ elszakít
⁵ megáll ⁶ nyüzsgő ⁷ megáld ⁸ helytartó ⁹ látszólag ¹⁰ jelentést tesz ¹¹ eltitkol ¹² fényűző ¹³ kicsapongó.

agens Herodem tetrarcham¹⁴ aemulabatur. Praeterea neglegebat de sua coniuge, Claudia Procula, quam aspere tractabat neque fidus ei manebat. Claudia, cuius superbia laedebatur, infelicissimam se esse sentiebat.

Maxime laetabatur, cum Marcus et Rubina, quibuscum longinqua¹⁵ cognatione¹⁵ erat, ad ipsam venissent. Cum Marcus narravisset a se deos esse negatos verumque Deum requiri, Claudia Procula confessa est se Magistro confidere, qui miracula edens terram peragraret.

— Ego quoque ipsa vidi miraculum: Mariam Magdalenam, scelestam¹⁶ feminam in paenitentem¹⁷ convertit. Nunc amica mea est et apud me habitat.

Tum egressa paulo post cum Maria Magdalena revertit. Haec comiter¹⁸ peregrinis salutatis interrogat:

— Scitisne, ubi sit Magister?

Illi nesciebant.

— Cum advesperaverit — inquit — eum requiram. Verba eius sitio.

Ceteri eam secuturi erant, quia ipsi quoque verba consolatoria¹⁹ desiderabant.

Vespere laxis²⁰ paenulis²¹ amicti²² clam relinquunt domum et in viis gradientes percontantur²³ Iesum Nazarenum. At nemo dicere poterat, quo se contulisset. Quaerunt in templo, ne ibi quidem eum reperiunt.

6. Via crucis.²⁴

Paucis diebus post Maria Magdalena lurida²⁵ flens irrupit in cubiculum Claudiae et clamat:

— Magister noster captus est, ut occideretur. I ad tuum virum et roga eum, ut Iesum liberet.

Claudia Procula, femina superba, adeo Magistri gratiā se in humilitatem²⁶ submitit, ut ad genua viri sui procumberet.

— Dimitte — inquit — liberum prophetam.

Tamen cum furor plebis, quam sacerdotes concitaverant,²⁷ formidabilis²⁸ esset, Pontius Pilatus, Romanus effeminatus,²⁹ Iudaeis resistere non audebat. Immo cum Herode, suo inimico, rediit³⁰ in gratiam³⁰ et Iesum Nazarenum ad furorem populi exhibuit.³¹

Altero die mane domum Pontii Pilati magna vis hominum circumstabat. Claudia Procula, Maria Magdalena, Marcus, Rubina, qui anxii attendebant, clamorem atrocem audierunt:

— Crucifige³² eum!

Marcus iniustitiā visā exasperatus est,³³ quod iidem, qui quinque diebus ante Iesum regem acceperant, clamarent, ut in crucem tolleretur.

Simul dubitatio³⁴ in animo eius orta est, an Iesus Nazarenus re vera vivus verusque Deus esset.

— Si vere Deus est — reputat³⁵ secum — non patietur se cruci affigi. Deus mori non potest. Et si mortuus erit, ostendet se esse infirmum.

Marcus cum mulieribus agmen sequebatur, summopere dolens, quod virum iustum servare non posset.

Immensa³⁶ multitudo hominum sacram Iudaeorum urbem transibat. Inter duos carnifices³⁷ incedebat hominum purissimus et sanctissimus; spineam³⁸ in capite gerebat coronam, vultus sanguine tectus, vestis pulverulenta³⁹ ac sordida,⁴⁰ latus eius fune circumligatum erat. Infirmis umeris gravem crucem per vias baiulabat.⁴¹

Carnifices duriter eum percutiebant et calce⁴² feriebant⁴² et in faciem eius inspuebant,⁴³ homines arreptis lapidibus eum petebant.⁴⁴

At propheta quietus hanc patiebatur contumeliam.⁴⁵ Corpus cruciatum paene sub crucis onere corruerat.

14 negvedes fejedelem 15 távoli rokon 16 hűnös 17 bűnbánó 18 nyájasan 19 vigasztaló 20 bő 21 köpeny 22 burkolózva 23 kérdezősködik 24 keresztút 25 halálsápadt 26 megalázkodik 27 felhajt 28 retentő 29 elpuhult 30 kibékül 31 kiszolgáltat 32 fe-szítsd meg 33 felzúdul 34 kétség 35 gondolja magában 36 végnélküli 37 hóhér 38 tövis 39 poros 40 piszkos 41 cipel 42 rugdos 43 kóp 44 dobál 45 gyalázat.

De Bibliotheca Vaticana.

Tristis nobis allatus est nuntius in Bibliotheca Vaticana a. d. XI. Kal. Ian. a. 1932. cameram Bibliothecae, quae vocatur Consultationis, tibicinibus¹ tribus labantibus ruina collapsam esse ruinaque illa quinque homines oppressos interisse.

¹ oszlop.

Post medii aevi primordia² schismaticis contentiōibus atque discordiis tandem profligatis³ Bibliotheca Vaticana inde a Papa Nicolao (1447—1455) fundari in ordinemque redigi coepta est. 25 annis post Nicolai mortem Sixtus IV. Bibliothecae Vaticanae domicilium novum atque amplius assignavit⁴ infra capellam Sistinam. Pars librorum, qui iam ad 3650 voluminum adaucti sunt, viris doctis propalam utenda collocatur. Nec mirum, si Sixtus IV. tectorio⁵ opere⁵ pictoris Mezza da Forli nobis conditor Bibliothecae Vaticanae repraesentetur.

Verum cum librorum thesaurus ita in immensum accrevisset, ut eum vetus locus non caperet, Sixtus V. Pontifex Maximus Dominico Fontanae, architecto suo ingens conclave aedificandum mandavit, cuius parietes pictores eiusdem aetatis coloribus tectoriis pulcherrimis exornaverunt.

Viri docti, qui Bibliotheca uterentur, quo commodius litterarum studia obirent, Leo XIII. huic conclavi amplissimum museum⁶ adstruendum curavit, in illo autem a Fontana condito conclavi adhuc etiam cum codices et libri impressi, tum artificia⁷ et ornamenta⁷ asservantur. Tandem Leo XIII. a. 1881. aperuit tabulas⁸ arcanas⁸ viris doctis, ut monumenta litterarum historica indagarent forasque darent. Inde in Bibliotheca Vaticana, cui Pius XI. P. M. et ipse bibliothecarius enixe⁹ favet, virorum doctorum labor¹⁰ et opera¹⁰ ex totius fere orbis terrarum confluentium fervet¹⁰ et aestuat.¹⁰ *Car. Ács.*

Hugo Böckh, geologus Hungarorum clarissimus, aetatis anno quinquagesimo septimo a. d. VI. Id. Dec. Budapestini naturae concessit. Vir doctissimus scribae¹¹ publici¹¹ vice¹¹ fungebatur praesesque Societatis Geologorum Hungaricae erat. Nomen eius praeclarum longe¹² lateque¹² vagabatur¹² multique eiusdem¹³ doctrinae¹³ peritissimi,¹³ etiam exteri, consilia eius in difficilioribus quaestionibus exquirebant¹⁴ iisque obtemperabant.¹⁵ Hic cum nonnullis exteris sociis perscrutatus est *sedes*¹⁶ *bituminis*¹⁷ *liquidus*¹⁷ in regionibus Persiae, Irak et Mesopotamiae, in Hungaria autem *fontes bituminis*¹⁸ *flabilis*¹⁸ prope pagum Kissármás.

Navis oneraria Germanica, nuncupatae nomine Veneris, deae Romanorum religionis olim adorationibus veneratae, prid. Id. Dec. prope turrim¹⁹ «*Hindernaes*», nocturnis ignibus cursum navium regentem,¹⁹ ad scopulos²⁰ allisa²⁰ gurgitibusque maris hausta

una cum ministris²¹ navigii²¹ periit, ex quibus pauci in terram enare potuerunt.

Colonus quidam Americanus nuperime ingens damnum²² incendii²² accepit. Stabulum eius vaccarum, equorum, mulorum, aliorumque pecudum multitudine plenum deflagavit. Causa tanti mali forte²³ fortuna²³ est patefacta.²⁴ Namque Hannibal, (sed hoc loco non de illo Sagunti domitore,²⁵ diro duoque Romanorum hoste agitur!) custos rerum domesticarum paucis diebus post incendium elapsis praeter expectationem totius familiae domum revertit et corpore oleo perfuso rem dubiam aperuit: improbos homines fuisse scilicet auctores²⁶ incendii. *Catulus*²⁷ *coloni*: *Hannibal* hoc quoque modo egregiam dedit operam domino suo.

² kezdet ³ megszűntével ⁴ jelölt ki ⁵ freskó
⁶ dolgozószoba ⁷ műkincsek ⁸ titkos levéltár
⁹ buzgón ¹⁰ pezsgő tudományos élet folyik ¹¹ helyettes államtitkár ¹² világhírű ¹³ szaktudós
¹⁴ kikér ¹⁵ követ ¹⁶ lelőhely ¹⁷ kőolaj ¹⁸ földgáz
¹⁹ világítótorony ²⁰ zátonyra fut ²¹ a hajó legény-sége ²² tüzkár ²³ szerencsés véletlen folytán ²⁴ kiderül ²⁵ legyőző ²⁶ okozó ²⁷ maeska.

Inclyti inventores. (4.)

Brevissima artis aeronauticae historia.

Scrpsit Aemilius Láng.

Pace composita Zeppelin intra viginti sequentes annos gradibus militiae ad summam dignitatem militarem ascendit. Anno MDCCCXC. expletis stipendiis¹ et honesta missione² accepta a militia recessit et quinquaginta duos annos natus totis viribus ad studium volandi se contulit et septuagesimum iam annum agebat, cum nobilissimam de natura victoriam reportavit. Cum primi volandi conatus haud prospere succederent et duae aëronaves perirent, Zeppelin privatim et publice irrisui erat, qui ex arena funem efficere ferebatur. Sed ut fieri solet, repente mutata est opinio³ hominum,³ cum anno MCMVI. duas horas in aëre se teneret et aëronavi in altitudine quadringentorum metrorum circiter centum chilometra percurreret et incolumis rediret, unde profectus erat. Cum vero deinceps plures volatus feliciter cederent, docti et indocti, magistratus et privati certatim ei congratulabantur. Homines febre Zeppelina

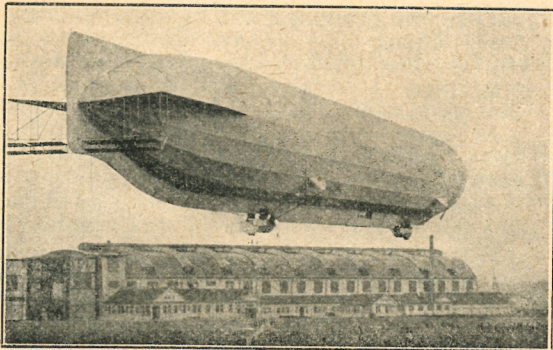
¹ szolgálati év ² elbocsáttatás ³ közvélemény.

correpti sunt. Rem⁴ prosperam et mercatores quaestui⁵ habebant⁵ et mercibus nomen Zeppelio dederunt. Publicus⁶ Germanorum Coetus⁶ legibus⁶ ferendis⁶ anno MCMVII. unanimi suffragio primum quingenta milia marcarum⁷ ad experimenta continuanda decrevit, dein eodem anno iterum marcarum vicies⁸ ad aëronavem civitati Germanicae aedificandam. Quae cum sequenti anno incendio conflagrasset, cives brevi marcarum sexagies contulerunt. Cuius pecuniae dimidiam partem⁹ in fenore⁹ posuit,⁹ quo artem aëronauticam perfectam et omnibus suis partibus expletam redderet. Alteram dimidiam in Societate a seipso aëronavibus fabricandis contracta consumpsit,¹⁰ cuius primum ipse magister¹¹ fuit.

In oppido Friedrichshafen exinde amplissima aëronavalia¹² instituta sunt, ubi plurimae aëronaves Zeppelinae fabricatae sunt, ut¹³ et illa «D. L. Z. 127» signata, quae nuperrime super Hungariam venit et in insula Csepel prope Budapestum appulit.

In bello illo cruentissimo Europae omnes aëronaves Zeppelinae a Germanis in utilitatem rei militaris adhibitae sunt. Aëronaves in bello multo pluris erant, quam aëroplani.¹⁴ Nam aëronavis facilius et celerius in altum elevabatur aëroplanis, quos subtervolantes pyrobolis¹⁵ coniectis¹⁵ saepius perdidit. Experientia docebat unā aëronavi Zeppelina triginta aëroplanorum pessumdari posse,

Aërobaticum Zeppelinianum «L. I.»

qui ad aëronavem sine detrimento propius advolare non possent. Aëronautae¹⁶ cum super urbes hostium volaverant et pyrobolos deiecerant, insectationem aëroplanorum hostilium omnino frustrabantur, momento¹⁷ enim temporis¹⁷ aëronavi in altitudinem quingentorum et milium metrorum vel

altius eveci inter nubes aufugerunt. Globi¹⁸ ferrei¹⁸ tormento¹⁹ sursum missi aëronavi nullum detrimentum attulerunt, sed cum magna clade incolarum ad terras reci-

Aërobaticum Zeppelinianum in campo Lunévilliano.

derunt. Et ipse Zeppelin vidit²⁰ diem, quo pilae²¹ igniferae²¹ ex aëronavibus eius super Lutetiam Parisiorum, Antverpianam,²² Londinium²³ et alias urbes coniectae displosaeque ingentem hostibus terrorem fecerunt.

Iam in bello, sed praecipue pace composita in arte volandi tanti progressus facti sunt, ut aëronavis regibilis, potens²⁴ aëris²⁴ nunc iam communi usui vitae atque scientiae inserviat. Aeronavis in primis apta esse videtur, quae diversas gentes commercio coniungat. Anno MCMXXIV. aëronavis Zeppelina magistro Eckenerio ex oppido Friedrichshafen per Oceanum in Americam transvolavit.

Involucrum externum aëronavium Zeppelinarum — quae nunc sunt — in plures cellas²⁵ est divisum, in quibus receptacula gas²⁶ hydrogenii aut helii²⁶ plena sunt posita. Ad externam structuram rigidam navis cubiculata cum motoriis est applicata, in lateribus vero propulsoria et gubernacula²⁷ sunt.

Zeppelin, qui invento suo non tantum patriae suae, sed etiam toti generi humano multas²⁸ utilitates²⁸ praebuerat,²⁸ anno MDMXVII. toti Germaniae flebilis defunctus est.

Finis.

4 körülmény 5 hasznot húz 6 parlament 7 márka
8 két millió 9 kamatoztat 10 fordít vmre
11 főnök, elnök 12 léghajógyár 13 mint pl. 14 röplőgép
15 bombavetéssel 16 léghajós 17 egy pillanat alatt
18 ágyúgolyó 19 ágyú 20 megérte 21 bomba (= még p. incendiaia) 22 Antwerpen 23 London (= még Londinum) 24 a lég ura 25 fülke 26 heliumgáz 27 kormánylapátok 28 nagy szolgálatokat tett.

Iocosa.

Praeceptum¹ culinarium¹ ad coquendum remedium quoddam.

Accipe aliquot linguarum particulas, apprime² Neolatinas, utrum Gallicas an Hispanicas, nihil interest, modo apte truncentur;³ quibus adiunge nonnullas radices Germanicas vel ad arbitrium⁴ Anglicas, adde etiam crambem⁵ Slavicam; quae cuncta fac penitus permisceas et confundas confusamque massam resperge condimento Hungarico; dein fac mixturam fermentare⁶ si potest, ad unum aliquid efficiendum, tum line paulisper oleo Graeco velut particula «Kai» etc.; denique, quod oppido⁷ necessarium est, imbue⁸ congeriem⁹ totam embammate¹⁰ finalium a quodam Dre Zamenhof inventorum.

Laus huius remedii:

Placenta sic parata, si quando tibi vacat,¹¹ vescere! Et bono sis animo! Etenim licet capite confuso te inde sentias, et aegro stomacho, non utique morieris, et si lente, tamen aliquando digestum¹² habebis.¹² — Est optimum sane remedium contra tot linguarum tantam varietatem, quippe quo commercium¹³ vitae longe facilius reddatur. Est porro cibus promiscuus, vilis, facilis, ubique sumitur, a quovis bibliopola parvo comparatur. — Ceterum nostrae aetatis homines omnes indiscriminatum¹⁴ sine labore capiunt; tam vulgus indoctum, quam sapiens cultumque, prosapia¹⁵ Suburae¹⁶ iuxta ac procerum genus. Equidem non omnibus aequo sapit¹⁷ modo, tamen mirum est, quā paullatim malus sapor consuetudine vincatur. Idcirco usquequaque laudatur, commendatur,¹⁸ praedicatur. Vulgus adpellat id escae «**ESPERANTO**».

Salisburgi.

J. H.

1 konyharecept 2 kiváltképen, különösen 3 megsonkít 4 tetszés szerint 5 káposzta 6 forrásba hoz, megerjeszt 7 mindenképen, igen nagyon 8 megáztat 9 rendetlen halmazat 10 mártás 11 ha van ráérő idő 12 megemészt 13 érintkezés, közlekedés 14 különbség nélkül 15 ivadék, népség 16 utca Rómában, szedett-vedett népségről híres 17 ízlik 18 ajánl.

AENIGMATA.

Dissolvendum ad saltum equulei:

su	gunt	nam	res	cui
	mo	i	for	
	tu	fin	que	

Epigrammata tristicha aenigmatica.

I.

*Grande mihi caput est, intus sunt membra minuta:
Pes unus solus, sed pes longissimus unus:
Et me somnus amat, proprio nec dormio somno.*

II.

*Anseris esse pedes similes mihi, nolo negare:
Nec duo sunt tantum, sed plures ordine cernis:
Et tamen hos ipsos omnes ego porto supinos.*

III.

*Pendeo, dum nascor: rursus, dum pendeo, cresco.
Pendens commoveor ventis et nutrior undis.
Pendula .i non sim, non sum iam iamque futura*

*

Solutiones aenigmatum numeri IV. et nomina eorum, qui aenigmata solverunt. proximo numero vulgabuntur.

Epistolia Officialia.

Rudolphus Kancz (Szombathely): Aenigmata tua tempore prodibunt. Pro singulari studio tuo laude dignus es. — *Paulu Drótos* (Miskolc): Mittas velim solutionem aenigmati tui, aut textum, quem in Latinum vertisti. — *Eug. Keller* (Rákospalota): Omnia, quae misisti, in edendis sunt posita. — Socios habemus etiam apud exterarum nationes, ita in Gallia, Italia, Austria, Germania, Polonia, tamen propter difficultates numarias numerus sociorum superioribus mensibus etiam in Hungaria valde comminutus est.

Hoc numero primum spatium semestre anni XVI. finitur. Itaque rogamus socios nostros, qui pretium Iuventutis nondum solverunt, ut rem componere velint.

Moderator ephemeridis EUGENIUS FRAY DR.

Budapest, I., Verpeléti-út 22.,

ad quem epistulae et manuscripta mittantur.

Administratio ibidem.

Sumptibus Societatis Magistrorum Intermedi-scholarium Catholicorum. — A Katholikus Középiskolai Tanáregyesület költségén.

(Praeses: STEPHANUS ACSAY DR., elnök.)